

Kendi WWW Sayfanı Kendin Yarat HTML Rehberi

Internet üzerinde artık kendi WWW sayfanızı hazırlayabileceksiniz. Bu ve bundan sonraki sayımızda HTML dökümanları hazırlamanın püf noktalarından bahsedeceğiz. Bunları yaparken elinizin altında bir metin editörü, Netscape, Mosaic gibi WWW tarayıcısı ve ilk örnekler için gerekli olması da çevrimiçi Internet bağlantınızın olması gerekiyor. Denemeleri yaparken kendinize sabit diskinizde geçici bir dizin açıp dosyaları oraya yerleştirin.

Öncelikle HTML'nin ne olduğunu anlatalım. HTML, Hyper Text Markup Language sözcüklerinin baş harflerinden oluşuyor. Sürekli gelişen ve yeni özellikler eklenen bir dil. Örneğin bu sayımızda anlatacağımız özellikler HTML'nin sınıfları ve birinci sürümlerini; gelecek sayıda anlatacağımız tablo ve IMAGEMAP özellikleri ise HTML ikinci ve üçüncü sürümlerinin özellikleri. HTML, WWW tarayıcıları tarafından görüntülenebilen dökümanlar hazırlanmasını sağlar. Bu dil sayesinde bir kelime işlem programından bekleyeceğinizi hemen hemen bütün özellikleri elde edebilirsiniz. Ayrıca, ses, görüntü ve animasyon gibi çokluortam özelliklerini de dökümanınızın içine katmanız mümkün. Yalnız, bu dili kullanırken bazı önemli noktaları gözden kaçırmamalısınız. Örneğin, bir kelime işlemcide sayfa boyutu sabitken (A4 gibi) ya da nasıl bir yazıtipi kullandığınızı bilirken HTML dökümanları için böyle bir şeyden bahsetmemiz müm-

kün değil. Zira, Internet üzerinde sizin sayfanıza bakan kişinin tarayıcısının penceresinin büyüklüğünü ya da onun nasıl ve ne büyüklükte bir yazıtipini seçtiğini bilmeniz mümkün değil. Dökümanlarınızı hazırlarken bu gibi noktalara özellikle dikkat etmeniz gerekecek. Her ne kadar anlatacağımız özellikler HTML'nin standartlaşmış özellikleriyse de, HTML'nin sürekli geliştiğini gözünüzde bulundurarak WWW tarayıcılarınızın yeni sürümlerini el altında bulundurmanız sizin için iyi olacaktır.

Temel Komutlar

HTML dökümanlarında komutlar <> işaretlerinin arasına yazılır. Kimi komutların başlangıcı ve bitişi vardır. Örneğin, ekranda italik olarak gözükmelerini istediğiniz yer "<I> ve </I>" alanları arasına yazılır. </I> komutu, italik alanın bittiğini ve tekrar normal yazıtipine döneceğini belirtir. Şimdi bazı HTML komutlarını görelim:

<TITLE></TITLE>: Döküman içindeki metnin bir parçası değildir. Genellikle tarayıcının pencereye ad vermesi için kullanılır.
<H(1,2,...,6)></H(1,2,...,6)>: Döküman içinde başlık olarak kullanılacak metnin belirlenmesini, daha kalın ve büyük olarak yazılmasını sağlar. Birincisi en büyük olmak üzere 6 tane başlık tipi vardır.
: Yurgulanmak istenen metnin döküman içinde daha kalın olarak

gözükmelerini sağlar.
<I></I>: Metin içinde italik yazı kullanılmak istendiğinde gereklidir.
<U></U>: Dosya içinde altı çizili metin kullanabilmek için gereklidir.
<BLINK></BLINK>: Metin içinde istediğiniz yazının belirli aralıklarla yanıp sönmelerini sağlar.

: HTML'de satır sonu diye birşey yoktur. Tarayıcının genişliği elvendiği sürece bütün yazılar yan yana yazı-

lır. Ancak
kendisinden sonra gelen metnin satır başına alınmasını sağlar.
<P>: Kendisinden sonra gelen metnin paragraf başına ve iki paragraf arasına boşluk konmasını sağlar.

Şimdi öğrendiğimiz komutları kullanarak ilk denememizi yapabiliriz. Herhangi bir metin editörünü (notepad gibi) açın ve birinci örnekte gördüklerinizi yazın. HTML dökümanlarında tüm metni yan yana yazabileceğimiz halde, okunabilirlik açısından bunu tavsiye etmeyeceğiz.

Evet, ilk denemeyi yaptık. WWW tarayıcınızın ekrandaki boyutlarını değiştirebilirsiniz. HTML dökümanlarının sıradan bir kelime işlem programıyla hazırlananlardan ne kadar farklı olduğunu görürsünüz. Pencereye sığmayan sözcükler, başlık olsun olmasın, alt satır sola yanaşık olarak atılacaktır. Kullandığımız tarayıcının seçenekler kısmına gidip, yazıtipinin boyutlarını da değiştirmeyi deneyebilirsiniz. Şimdi ise ekrandaki metni, biraz olsun biçimlendirmeyi görelim:
<PRE></PRE>: HTML de sayfa düzeni olmadığından bahsetmiştik. Ancak <PRE> komutundan sonra gelen bütün metinler, ekrana aynı yazıdikları gibi çıkarılır. Pencere boyutunun değiştirilmesi ekrandaki görüntüyü değiştirmez. Şiir gibi özel biçimlerde hazırlanmış metinler için kolaylık sağlar, Tablo koymak istediğini zaman <U></U> komutuna gereksiniminiz olacaktır.

<CENTER></CENTER>: HTML'de hazırlanan metinler aksi belirtilmedikçe sürece sola yanaşık olarak görüntülenmektedir. <CENTER> komutu girildikten sonra, yazılar ve görüntüler, tarayıcı penceresinin büyüklüğüne göre ortalanmış olarak ekrana getirilecektir.

Bu iki komutu da içerecek şekilde örneğimizi genişletelim. (Örnek-2) Burada dikkat etmeniz gereken şey, <CENTER>özelliğinin <PRE> içinde de geçerli olduğu. Yani, siz <CENTER> komutunu sona erdirene kadar, ekranda ne görüntülenecekse, tamamı pencerenin büyüklüğüne göre ortalanarak ekrana getirilecektir.

: Ekranda numaralandırılmış olarak listeleme yapar. Listelenecek her maddenin başına yazılmalıdır.

: Listelendirilmeyi numaralandırılmış olarak yapmayı sağlar. Hem hem komutuyla oluşturacağınız listeler iç içe de olabilir.

<HR WIDTH=NNN SIZE=NNN>: Ekrana yatay çizgi çekmenizi sağlar. WIDTH ve SIZE komutlarını kullanarak çizginin genişliğini ve uzunluğunu belirlemeniz mümkündür.

Grafik ve Bağlantılar

Yavaş yavaş dökümanımızı biçimlendirmeyi de öğreniyoruz. Artık dökümanımızı biraz da görselleştirebiliriz. Dosyamızın içine görüntü koymanın zamanı geldi.

;
Bu, şu ana kadar gördüğümüz en kapsamlı komut olacak. Oldukça fazla parametresi var. SRC kısmını dosyanın sabit diskteki yerini belirliyor. ALT bölümünü ise

```
<TITLE>Deneme Sayfası</TITLE>
<CENTER>
<H1>En Büyük Başlık</H1>
<H2>Daha Küçük Başlık</H2>
<H3>En Küçük Başlık</H3>
Bu bir dize yan örneği<BR>
Bu başka yan örneği<BR>
Bu <B>kalın</B> yan örneği<BR>
<P>
Tablo örneği
<PRE>
X       Y
12345  67890
54321  98764
</PRE>
</CENTER>
```

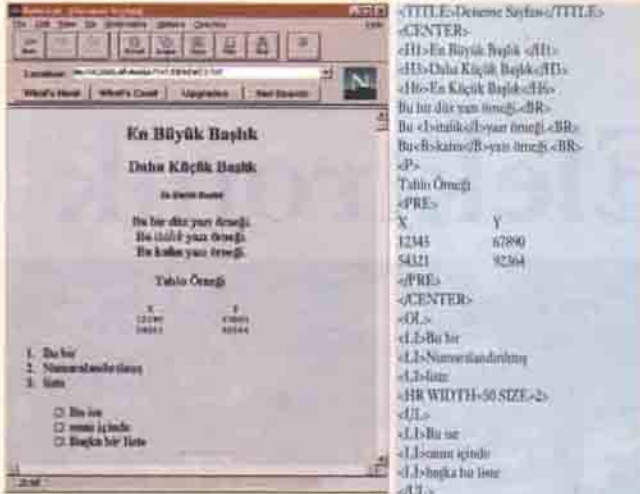

Örnek-1

```
<TITLE>Deneme Sayfası</TITLE>
<H1>En Büyük Başlık</H1>
<H2>Daha Küçük Başlık</H2>
<H3>En Küçük Başlık</H3>
Bu bir dize yan örneği<BR>
Bu <B>kalın</B> yan örneği<BR>
```


Örnek-2

Örnek-3

grafik görüntülenmediği zaman ekrana resim yerine ne yazılacağı belirtiliyor. ALIGN ise grafiğin ekranın nereşinde (sağ, sol, orta gibi) görüntüleneceğini anlatıyor. Örneğimizde dosyamızın adı btt2.gif ancak bu sizin sabit diskinizde yer almadığı için kendinizi istediği herhangi bir GIF dosyasının tam adını buraya yazabilirsiniz. Yakarıda sayılarla dışımda kalan bazı parametreler (HEIGHT, WIDTH, BORDER, WIDTH, HSPACE, VSPACE gibi) ise bütün tarayıcılara desteklenmiyor. Yine de bunları kullanan sayfaların sayısı azımsanmayacak kadar çok. Görüntülerden bahşederken bir-iki püf noktasından da söz edelim. 256 renge kadar olan grafikler için "GIF-89" formatını kullananız sizin sayfanızı bakanlar için daha iyi ve hızlı olacaktır. 256 renkten fazlasını içeren resimler içinse, özellikle de sayısalıştırılmış olanlar için, JPEG formatını kullanmanız yerden kazanmanız sağlayacaktır. Tarayıcıların hemen hemen hepsi JPEG ve GIF'i standart olarak desteklemektedir. Bunlar dışımda kullanacağınız formatlar kimi durumlarda desteklenmeyebilir.

Peki, ya yeni bir sayfaya daha ihtiyaç duyarsanız ne olacak? İşte HTML, dökümanlarının en önemli özellikleri olan "bağlantılara" geliyor sıra. Aklınızdan çıkarmamanız gereken, bağlantılar arasında hiçbir fark olmadığı. Metin, resim, ses, animasyon, İnternet üzerinde başka bir WWW sayfası hiç fark etmiyor.

...: Bizim örneğimizde, dosyanın adı "ikinci.htm".

<A HREF= ve kısmı ekranda farklı renkte görüntüleniyor. Burası tıkladığı zaman da ikinci sayfaya ulaşmak mümkün. <A HREF> komutunu kullanarak İnternet üzerindeki kay-

naklarla da bağlantı kurulabilir. Örneğin, sevdiğiniz bir WWW sayfasına kendi sayfanız üzerinden ulaşılmasını sağlayabilir; sık kullandığımız adresleri kendi sayfanıza ekleyebilirsiniz. Diğer İnternet servisleri üzerindeki herhangi bir bilgiye bağlantı yaratmadan önce URL'den söz etmemizde yarar var.

URL, Uniform Resource Locator sözcüklerinin baş harflerinden oluşuyor. İnternet üzerinde herhangi bir dosyaya atıfta bulunulacağı zaman, o dökümanın URL'si belirtilir. URL'de dosyaya hangi protokolle, hangi İnternet adresinden ulaşılacağı belirtilir. Örneğin, http://www.bilim.teknik.gov.tr/yeni/yeni.html, http protokolü ile Bilim ve Teknik Dergisi'nin WWW sayfasındaki Yeni Sayı bölümüne ulaşmanızı sağlar. Benzer şekilde, ftp://ftp.tubitak.gov.tr/de/TUBITAK'in ftp servisine ulaşacağını belirtir. URL'de belirtileceğiniz protokollerin bir kısmı: http, gopher, ftp, news'dur. Bundan sonraki örnekleri deneyebilirsiniz için çevrimiçi İnternet bağlantısına ihtiyacınız olacak.

Üçüncü örneğimizde ekrana grafiğin yerleştirildiği satırın başına şunları ekleyelim:

<AHREF=http://www.bilim.teknik.gov.tr>

Örnek-4

Artık grafik tıkladığı anda Bilim ve Teknik Dergisi'nin WWW sayfasına ulaşmanız mümkün olacak. Tabii çevrimiçi İnternet bağlantınız varsa, Olmadığı durumda karşınıza "Adres Bulunamıyor" hatası çıkacaktır. Sayfanın alt kısmında yer alan "İkinci Sayfa Burada" ya tıklamanız durumunda ise "ikinci.htm" dosyası karşınıza gelecektir. Tabii yine bu dosyanın da sabit diskinizde aynı isimle yaratılmış olması gerekiyor. Bağlantılandırırken mantık her zaman aynı. İster kendinizde olan bir sayfaya, ister İnternet üzerindeki herhangi bir servise bağlantı kurun, yapacağımız aynı:

 Ekranı Çıkacak Adı

Şu ana kadar anlattıklarımız HTML'nin en sık kullanacağınız, standart özellikleri. Bunlar dışımda WWW sayfanızın görünüşü ile ilgili küçük oynamalar yapmanızı sağlayacak basit komutlar var. Örneğin, <BODY> komutunu kullanarak, WWW sayfasının metninin, geri planın, bağlantıların renklerini değiştirebilirsiniz. <BODY BGCOLOR=#000000 TEXT=#FFFFFF LINK=#800000> sırasıyla metinde siyah bir geri plan, beyaz yazılar, kırmızı bağlantıları göstermektedir. Burada renk kodları onaltılık sistemde ve RGB kodlamasına uygun olarak verilmektedir.

Her ne kadar WWW sayfanıza bakan kişinin nasıl bir yazıtipi seçtiğini bilemeseniz de, metindeki yazıtipinin büyüklüğünü belirlemeniz mümkün. Ashında bunu birden fazla yolla yapabilirsiniz. <H> komutunun peşisıra gelen sayıyı değiştirerek yazıtipinin boyutuna karar verebilirsiniz. Ancak, bunun kötü yanları olabilir. Örneğin, bütün WWW tarayıcıları <H> komutundan sonra paragraf başı yaparlar. Siz bir başlık boyutu belirleyip, ikincisine geçtiğiniz zaman ister istemez paragraf başı olacaktır. Bunlar aşmak için komutunu kullanmanız yarar var. ; komutunun varsayılan değeri isteğinize göre daha büyük ya da küçük harfler için değeri arttırıp, azaltmanız yeterli. Metin içinde istediğiniz şekilde yazıtipinin boyutunu değiştirebilirsiniz.